

ASIAN NEWSLETTER

február 2017

- **Smrt Kim Jong Nama**
- **Setkání Abeho s Trumpem**
- **Volby v Jakartě**
- **Test balistické střely v Japonském moři**
- **Spor o jadernou obranu**
- **Atentát v Xinjiangu**

- **Flash News**
- **Bussiness News**
- **Cyber News**

Šíříme odborné vedomosti o Ázii

India - India překonala světový rekord a úspěšně vypustila do vesmíru 104 satelitů prostřednictvím jediné rakety. Pre Indiu to představuje velký úspěch a svetu tak dáva najavo, že klasický americko-ruský vesmírny monopol už je minulosťou a rozvoj vesmírnych programov sa stáva terčom záujmu i ďalších ambiciózných aktérov.

Rusko / Japonsko - Rusko přidělilo jména pěti neobydleným ostrovům v souostroví Kuril, o které vede spor s Japonskem již 72 let. Japonsko v odpovědi poslalo Moskvě oficiální protestní nótu. Tento asertivní diplomatický krok přichází dva měsíce po opětovně neúspěšné snaze o řešení otázky Kuril mezi Vladimírem Putinem a Shinzou Abem, a zároveň uprostřed správ, že Rusko plánuje ostrovy dále militarizovat.

Severní Korea:

Proč musel Kim Jong Nam zemřít?

V den 13. února obletěla svět zpráva o úmrtí Kim Jong Nama, bratra severokorejského diktátora Kim Jong Una. Kim byl napaden dvěma ženami, které mu k tváři přiložily kapesník s nervově paralytickou látkou VX, zbraní hromadného ničení. Kim Jong Nam zemřel ještě před příjezdem do nemocnice. Důkazy vedou do Pchjongjangu. Proč jej severokorejský režim chtěl vidět mrtvého a jak tento atentát souvisí se sankcemi uvalenými na Severní Koreu?

V roce 2001 byl Kim Jong Nam přistižen, jak se s falešným pasem snaží dostat do Japonska a navštívit tokijský Disneyland. Kvůli tomuto incidentu upadl Kim v nemilost svého otce, následně odešel do exilu v Macau, kde žil pod ochranou Pekingů a svého strýce Jang Song Thaeka. Jang byl druhým nejmocnějším mužem severokorejského režimu, a především hlavní čínskou spojkou v Pchjongjangu. Také Kim udržoval s Pekingem blízké vztahy a kritizoval svého bratra za odmítání reform.

Když byl Jang v roce 2013 popraven, Kim Jong Nam přišel o svého nejsilnějšího spojence. Zároveň šlo o předzvěst, že režim čistí svoje řady od čínského vlivu. Vraždu Kim Jong Nama je tak možné vnímat jako signál směrem k Pekingů, že severokorejský režim není pod čínskou kontrolou a tlak na reformy odmítá. Čína tedy v žádném případě není proti severokorejské jaderné hrozbě imunní.

Peking vůči Severní Koreji zavedl rezolucí předznamenané sankce, a to 18. února – pět dní po smrti Kim Jong Nama, šest dní od posledního testu balistické střely (více na straně 2). Čína má ovšem široké portfolio přijatých rezolucí, které následně obchází nebo zkrátka neimplementuje, a proto vyvstávají spekulace o její ochotě sankce dodržet. Peking již odmítnul prvních 16 295 tun severokorejského uhlí v hodnotě 1 milion dolarů. I to je ale spíše nátlakový krok vůči Severní Koreji nežli první vlašťovka změny v čínské zahraniční politice.

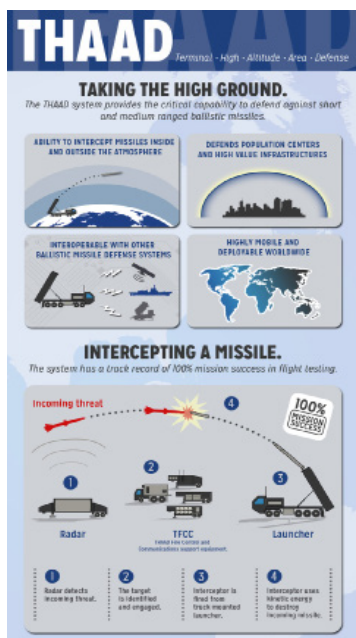
Bez ohledu na poslední „prohřešky“ režimu, geopolitické pozadí rozepří mezi Čínou a Severní Koreou zůstává stejné. Kdyby Peking nechal severokorejský režim padnout pod tíhou ekonomických ztrát, následná unifikace Korejí by znamenala spojence USA na čínských hranicích. Sebevědomí Pchjongjangu snad částečně plyne z vědomí, že Čína tuto situaci nemůže dopustit. Bezpečná pro Peking není ani transformace souseda s jaderným arzenálem v nepřítel. Rozruch, který okolo významu sankcí panuje, se tak zdá poněkud předčasný. Vhodnou alternativu pro Čínu představoval právě Kim Jong Nam, který by v případě odstranění despotického bratra od moci pokračoval ve vládě dynastie Kimů, zároveň by ale prosadil reformy a kultivoval vazby země na Čínu. Proti tomuto řešení však Kim Jong Un svoji vládu nyní pojistil.

Alžběta Bajerová

Severní Korea otestovala další střelu navzdory sankcím

Severní Korea v únoru opět vystřelila balistickou raketu do oblasti Japonského moře, první v roce 2017. Předpokládá se, že objekt letěl přibližně 500 kilometrů, střela ale nebyla identifikovaná. Podle dostupných důkazů se ale nejednalo o očekávaný test mezikontinentální balistické střely, pomocí které by Severní Korea dokázala ohrozit mimo jiné také Evropu.

Další test posílil mezi mocnostmi dosavadní znepokojení, jelikož překvapivě rychlý severokorejský technologický růst v posledních letech mnohonásobně navýšil jadernou hrozbu, kterou země představuje. Státy OSN včetně Číny zavedly v reakci na tento trend vůči Severní Koreji dosud nejtvrďší sankce. V platnost toto opatření ovšem vstoupilo až v druhé polovině února a jeho účinek lze očekávat se zpožděním. Zároveň je diskutabilní, zda sankce skutečně dokáží zabránit Severní Koreji ve vývoji a užití jaderných zbraní, nebo jen prohloubí chudobu jejího obyvatelstva a vystupňují agresivitu režimu.

Čína a Južná Kórea: spor o protiraketový systém

Čínsko-juhokórejské vzťahy narazili na výraznú prekážku. Tú predstavuje záujem Južnej Kórei nasadiť americký protiraketový obranný systém THAAD v provincii juhovýchodne od Soulu. Čína s týmto krokom ostro nesúhlasí, nakoľko systém obmedzuje efektivitu čínskeho jadrového odstrašovania. Čína preto vníma inštaláciu THAAD ako ohrozenie svojich bezpečnostných záujmov v regióne. Po tom čo kórejská spoločnosť Lotte poskytla pozemky pre rozmiestnenie systému, vyhlásili viaceré čínske spoločnosti pozastavenie vzájomnej spolupráce. Hnev Pekingu pociťuje i kórejský zábavný priemysel. Na mnohých čínskych portáloch boli zablokované videoklipy či seriály kórejskej produkcie. Soul však deklaruje, že nasadenie tohto systému nemá nič spoločné s Čínou, ale jedná sa o bezpečnostné protiopatrenie súvisiace s hrozbou zo strany Severnej Kórei.

Čína / USA - Poprvé od svojho nástupu do úradu hovoril americký prezident Donald Trump se svým čínským protějškem Xi Jinpingem. Během telefonátu Trump ujistil Peking, že k politice jedné Číny bude přistupovat s respektem. Díky tomu došlo k uvolnění napětí panujícího od Trumpových výroků naznačujících, že USA chce budoucí respektování tohoto principu učinit předmětem vyjednávání. Čína tuto možnost ostře odmítla.

India - Minimálne osem mŕtvych si vyžiadali stretы medzi bezpečnostnými zložkami a militantami v oblasti Kašmíru, ktorý je pod indickou správou. Kašmír je dlhodobo z bezpečnostného hľadiska napätou oblasťou, kde sa stretávajú záujmy Indie a Pakistanu. Ozbrojené stretы medzi vojenskými jednotkami na oboch stranách a ozbrojenými skupinami sú časté, naposledy prišlo k stretom v novembri.

Abe navštívil USA, s Trumpem diskutoval ekonomiku

První setkání mezi Donaldem Trumpem v roli prezidenta Spojených států a japonským premiérem Shinzo Abem se uskutečnilo 10. února na americké půdě. Klíčový bod jednání státníků představovaly ekonomické vztahy, které Trump dříve zpochybnil slovy ve své volební kampani, a následně rozhodnutím opustit dohodu o Transpacifickém partnerství (TPP). Součástí Abeho návštěvy byl jeho projev v americké obchodní komoře, ve kterém se nepřímou ohradil proti Trumpovým předvolebním výrokům o japonských nekalých obchodních praktikách poukázáním na fakt, že japonské firmy v USA vytvářejí pracovní místa pro Američany a výše japonských investic v zemi se pohybuje okolo 400 miliard dolarů. Obě země se nakonec shodly na nutnosti spravedlivé ekonomické spolupráce založené na volném obchodu a investicích.

Předmětem rozhovorů byla také mírová spolupráce v Tichomoří, udržení stability regionu, prosazování svobodné plavby a hrozba KLDR. Citlivému tématu Trumpova požadavku navýšení výdajů Japonska na sdílenou americkou obranu se ale státníci oficiálně vyhnuli.

Výsledek voleb v Jakartě předpovídá změny

Patnáctého února se odehrála dlouho očekávaná přímá volba guvernéra v Jakartě. Současný držitel úřadu Basuki Tjahaja Purnama vyšel z voleb s podporou necelých 43 % občanů, a bude tedy muset obhájit svůj mandát v nadcházejícím druhém kole proti Aniesovi Beswedanovi. K volbám je upřena velká pozornost, neboť jejich výsledek naznačí, jak moc v zemi narůstá vliv politického islámu. Současný guvernér Purnama je etnickým původem Číňan a v kombinaci se svou křesťanskou vírou má hned dvojí nevýhodu, přestože Indonésie představuje velmi tolerantní stát. Do karet jeho muslimského protikandidáta Beswedana hraje navíc fakt, že Purnama čelí obvinění z urážky islámu, což by proti němu mohlo postavit nejen voliče třetího kandidáta z prvního kola voleb, ale i jeho vlastní. Zda-li se Indonésie rozhodne jít i nadále cestou umírněného pluralismu, ukáže druhé kolo voleb plánované na duben letošního roku.

Hong Kong -

Sedm hongkongských policistů, kteří v roce 2014 zasahovali během tzv. deštníkové revoluce, bylo odsouzeno k třiceti měsícům odnětí svobody. Soud je shledal vinnými z nepřiměřeného zásahu vůči jednomu z aktivistů, Kenu Tsangovi, který byl policisty spoután a brutálně zbit. Tsang sám byl v jiném případě odsouzený za napadení policisty a bránění se zatčení k pěti měsícům vězení. Rozhodnutí v hongkongské společnosti vyvolalo rozporuplný reakce. Soudce, který v případě rozhodoval, se stal na sociálních sítích terčem ostré kritiky.

Krvavý útok v Xinjiangu

V čínskej provincii Xinjiang sa odohral ďalší krvavý útok, ktorý majú podľa vlády na svedomí moslimskí separatisti. Traja útočníci v Pishanu 15. februára zabili sečnými zbraňami päť ľudí, desať zranili a po zásahu polície nakoniec sami prišli o život. Totožnosť aj motív útočníkov neboli hneď známe. Pravdepodobne sa ale jedná o príslušníkov ujgurskej etnickej menšiny, ktorá čelí zo strany komunistickej strany Číny čoraz silnejšiemu tlaku a diskriminácii. Útoky pomocou nožov v davoch sú pre ujgurských radikálov typické. Pri podobnom útoku v Kunmingu v roku 2014 zomrelo vyše 30 ľudí. Po útoku bol vydaný najvyšší stupeň výstrahy a v uliciach hliadkovali mohutne ozbrojení policajti. Pár dní na to boli v Hotane, Urumqi i Kašgare za účelom demonštrácie sily zorganizované masívne prehliadky ktorých sa zúčastnili tisícky po zuby ozbrojených policajtov. Peking sľubuje podniknúť drastické kroky v boji proti teroristom a separatistom.

Cyber News

Taiwanské firmy čelí vydírání DDoS útoky

Pět makléřských společností na Taiwanu v únoru dostalo výhružné e-maily, jejichž prostřednictvím neznámá kyberkriminální skupina hrozila DDoS útokem na jejich webové stránky. Takový typ útoku způsobuje přetížení cílených webů a zapříčiňuje jejich nedostupnost u zákazníků, což společnostem obchodujícím online působí finanční ztráty. Aby se podniky útoku vyhnuly, měly v digitální měně Bitcoin převést částku odpovídající asi 300 000 taiwanských dolarů na útočníky zadané účty. Žádná ze společností však platbu neprovedla a incidenty byly ohlášeny na policii. E-maily útočníci rozesílali pod jménem „Armada Collective“, jejich původní zdroj zůstává neznámý. Americká kyberneticko-analytická společnost FireEye uvedla, že případ zaznamenaný na Taiwanu je velmi podobný sérii útoků spojených s vydíráním, které se objevily v Evropě již v lednu tohoto roku.

Business News

Čínski developeri v roku 2017 plánujú investície do pozemkov

Podľa prieskumu agentúry Reuters až polovica z top 20 čínskych developerov plánuje v tomto roku zásadne navýšiť svoje investície do nákupu pozemkov. Väčšina z opýtaných spoločností uviedla, že plánujú navýšiť objem finančných prostriedkov určených na ich nákup o 10 – 50 %. K tomu prichádza napriek opatreniam vlády, ktorá sa snaží obmedziť raketový rast cien nehnuteľností zavedením nových limitov na realitnom trhu vo väčších mestách. Developeri hovoria o potrebe agresívnej kúpy nových pozemkov a udržania rastu. Záujem investorov o nehnuteľnosti sa avšak týka len tých najväčších miest. V centre ich hľadáčka sú najmä Peking, Šanghaj, Shenzhen, či Kanton. Existuje obava, že nevyrovnaný záujem investorov povedie k prehĺbeniu cenových rozdielov medzi týmito mestami a zvyškom Číny.

